

УДК 330

Флिसак Л. – ст. гр. ПО-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІСТОРИЯ ВИНИКНЕННЯ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК

Науковий керівник: к.е.н., доцент Артеменко Л. Б.

Flysak L.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

HISTORY OF ORIGIN OF PAYMENT CARDS

Supervisor: Artemenko L.B.

Ключові слова: платіжні картки, операції з картками, кредитні організації.

Keywords: payment cards, operations with payment cards, credit organizations.

Практика проведення розрахунків за платіжними картками доводить, що використання картки значно спрощує процес купівлі товару чи послуги, також забезпечує збереження та захист заощаджень. Першими виникли кредитні картки у США на початку минулого століття, де споживчий кредит приватних осіб швидко розвивався. Їхнє значення полягало в тому, щоб підтверджувати кредитоспроможність власника картки за межами його банку. У 1914 р. в США великі магазини утримували ними клієнтів.

У 1928 р. бостонська компанія «Farrington Manufacturing» виготовила перші металеві пластинки, на яких була карбована адреса власника, які видавались кредитоспроможним клієнтам. Продавець укладав таку пластинку в спеціальний механічний пристрій, і букви, які були викарбувані на ній, залишали відбиток на торговельному чеку. А ера сучасної кредитної картки почалася зі створення компанії «Diners Club». Весною 1949 р. Алфред Блумінгейл, Френк Макнамара і Ральф Снайдер створили новий тип карток. Нова картка мала стати універсальною і дозволити держателю здійснювати покупки й оплачувати послуги в різноманітних торговельних закладах усієї країни. Їх приймали в оплату за обслуговування в готелях і турагентствах. Пізніше їх назвали картками туризму і розваг. У 1958 р. аналогічну картку запропонувала «American Express». Сьогодні «Diners Club» є однією з провідних компаній, які емітують розрахункові картки для людей, що люблять подорожувати (Т&Е).

У 1966 р. сталась подія, що дуже вплинула на розвиток карткових систем. «Bank of Americard» заснував організацію – «Bank of Americard services corporation», у якій зосередились усі операції з картками «Bank of Americard», але найважливішим було те, що нова компанія почала продавати ліцензії на випуск карток іншим банкам, що дало можливість тисячам дрібних банків прилучитись до карткового бізнесу. «Bank of Americard» не вдалось монополізувати операції з картками на внутрішньому і міжнародних ринках. Корпорація була перейменована у «Visa». І банки-учасники отримали автономію і право вказувати назву конкретного банку на лицьовому боці картки.

У 1967 році заснована «Interbank Card Association», яка об'єднала велику кількість банків і стала найбільшою загальнонаціональною асоціацією банківських кредитних карток. Її вирізняло те, що учасники на перших порах мали велику самостійність у вирішенні оперативних питань. Пізніше настала неминуча стандартизація і централізація контролю. Банки перейшли до випуску єдиної картки «Master Charge». У 1970 р. три четверті учасників «Interbank Card» випускало цю картку. У 1970-х роках

француз Ролан Морено винайшов смарт-картку – картку з мікросхемою. Вона є значно досконалішою та потужнішою, аніж картка з магнітною смугою, яку до того використовували платіжні системи.

Наступні десятиліття пройшли під гострим суперництвом двох карткових гігантів – «Visa» і «Master Charge» (1970 р. перейменована в «Master Card»). Але у 1988 р. «Master Card» підписала історичну угоду про співпрацю з «EuroCard International», перейменовану в «EuroPay». Це дозволило «Master Card» значно розширити кількість торговельних підприємств у системі і сферу застосування карток, що посилює її конкурентні позиції на європейському ринку та в інших частинах світу. «EuroPay» була створена у вересні 1992 р. внаслідок злиття трьох компаній – «EuroCard International», «Eurocheque International» і «Eurocheque International Holdings». «MasterCard International» та «EuroPay International» в 2001 р. злилися. Так створилась найбільша у світі мережа з випуску і обслуговування дебетових карток. Але вони все одно були другими. Але в Японії, всі вони програли карткам «JCB», які поширились в Гонконг і на світовий ринок.

Сьогодні до найбільших міжнародних компаній належать «Visa International», «EuroCard/MasterCard» і «American Express». Для того, щоб стати емітентом однієї з цих карток, банк або інша кредитна організація повинні стати членом будь-якої з цих організацій. Загалом на «Visa» сьогодні припадає 57,2% обсягу операцій, «EC/MC» - 26%, «American Express» - 13%, «Diners Club» - 1,7%, «JCB» - 1,8%.

УДК 621.326

Рожко А. – ст. гр. ЗОВ-091

Одеський національний політехнічний університет

ОЦІНКА ПРИВАБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ЗА УМОВ НЕЧІТКИХ ВИХІДНИХ ДАНИХ

Науковий керівник: доцент, к. е. н. Лапін О. В

Rozhko A.

Odessa National Politechnic Unaversity

EVALUATION OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE PROJECT IN TERMS OF FUZZY INPUT DATA

Supervisor: associate professor, candidate of economic sciences O. V. Lapin

Ключові слова: інвестиційний проект, оцінка привабливості, нечітко-інтервальні моделі.

Keywords: investment project, evaluating of attractiveness, fuzzy-interval models.

Актуальність. В умовах ринкової економіки ефективному розміщенню інвестиційних ресурсів приділяється велика увага, оскільки це дозволяє суб'єктам бізнесу домагатися конкурентних переваг у боротьбі за виживання та споживача. Важливою умовою прийняття раціональних інвестиційних рішень є володіння більш повною і точною інформацією про предмет рішення і його наслідок. Однак, як і всі інші ресурси, інформація, як правило, обмежена, тому більшість рішень приймається